

vil være en genvej ved benyttelse af den statistiske litteratur før 1914. Lidt påfaldende er det, at man ikke har følt trang til at gøre opmærksom på tilsvarende undersøgelser i andre lande og drage sammenligninger med de der opnåede resultater.

Vagn Dybdahl.

Jørn Piø: Skillingsviserne om Christiansborgs Slots brand 1884. (Schultz, 1959). 58 s.

Den lille studie er i al beskedenhed et godt lille bidrag til belysning af folkekulturen i det 19. århundrede. Forfatteren beskriver typografisk, litterært og musikalsk 18 skillingsviser om slotsbranden, og der genoptrykkes i facsimile nogle af viserne. Det er måske tvivlsomt, om den indgående beskrivelse på alle punkter har sin berettigelse, men de konkrete oplysninger, der gives om visernes udbredelse, har sin store interesse. Viseforlæggeren Julius Strandbergs dagbøger oplyser, at han i 1884 udsendte viser i tilsammen 405.000 eksemplarer, heraf om slotsbranden alene 60.000, hvoraf de 13.000 blev solgt i løbet af dagen efter branden. At tillægge viserne nogen betydning som udtryk for folkestemningerne er der næppe nogen grund til; her er det blot trangen til gru og sentimentalitet, der har fået et objekt. Nogen egentlig politisk tendens er der ikke i viserne.

Vagn Dybdahl.

Ole Bjørn Kraft: Ung mand undervejs. (Nyt Nordisk Forlag, 1958). 213 s.

Ole Bjørn Krafts erindringer omfatter perioden, fra han i 1912 blev student, til han i 1926 valgtes til Folketinget. Det er blevet en god bog i den forstand, at den virkelig giver manden; i højere grad end mange andre memoirer karakteriserer de forfatterens personlighed. Deri ligger erindringernes hovedfortjeneste, mens

deres bidrag til den politiske historie er beskedne, men med forfatterens position i bogens periode kan heller ikke andet forventes. Navnlige tre forhold belyses: studenterpolitik under 1. verdenskrig, den politiske bevægelse »Det unge Danmark« og journalistliv ved provinsens små dagblade (Svendborg og Sønderborg). Af vilkårene for det sidste gives en række udmærkede småbilleder, om studenterpolitikken siges ikke meget nyt, heller ikke i karakteristikkene af den unge Christmas Møller, men så meget desmere er der at hente i afsnittet om Det unge Danmark. Her redegøres for bevægelsens idéindhold, for dens organisationsform og arbejde og for de forskellige ledes plads i bevægelsen; på dette punkt vil erindringerne bevare deres værdi som kildekrift. De vil også, som nævnt, gøre det som menneskeligt dokument fra en mand, hvis naturel er meget forskelligt fra det almindelige i dansk politik, og hvis stil i højere grad, end det vist er almindeligt, er manden.

Vagn Dybdahl.

Erling Foss: På eget ansvar, 1944-45. (Gyldendal, 1958). 263 s.

Som en slags fortsættelse af »Fra passiv til aktiv modstand« fra 1946 har Erling Foss her samlet en række skildringer fra sin virksomhed som Frihedsrådets repræsentant i Stockholm. Det er en yderst interessant bog, men når dette er sagt, må det også straks erkendes, at den lider af visse brist, der svækker dens værdi som historisk kildekrift. Nok rummer bogen en række hidtil ukendte (og værdifulde) aktstykker, men den sammenkædende tekst gøres mindre klar på grund af en bestandig sammenblanding af referater fra 1944-45 og senere ræsonnementer over begivenhederne.

Bogen falder i tre afsnit: et om våbentransporter til Danmark (næ-